

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

-

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

-

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

-

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

-

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

-

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

-

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

Medialiiton yleisten päähuomioiden ohella viittaamme tarkemmilta osin Uutismedian liiton ja Aikakausmedian lausuntoihin asiassa.

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Medialiitto lausuu kansallisten mediakasvatuslinjausten luonnoksesta viitaten lausuntopyyntöjaketussa olleiden jäsenliittojensa Uutismedian liiton ja Aikakausmedian lausuntoihin ja nostaa niiden pohjalta seuraavat ydinviestit esille.

Pidämme tärkeänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää näihin viesteihin huomiota mediakasvatuslinjausten jatkovalmistelussa. Kotimaisen riippumattoman journalistisen median ja mediakasvatuksen merkitys tiedon huoltovarmuudelle ja luotettavan tiedonvälityksen turvaamiselle on olennaista.

Nyt lausunnolla olevassa mediakasvatuslinjausten luonnoksessa mediakasvatus ja kriittinen medialukutaito on liitetty Petteri Orpon hallitusohjelmassa yhteiskunnallisen resilienssin ja turvallisuuden vahvistamiseen ja EU-agendalla joidenkin säädöshankkeiden kuten audiovisuaalisia mediapalvelu- ja koskevan säädösuudistuksen kautta toteutettavaksi. Kansallisiin mediakasvatuslinjauksiin on välttämätöntä lisätä myös kytkentä laajemmin EU:n mediapolitiikkaan ja demokratian painopistealueeseen, joissa korostetaan riippumattoman median ja mediakasvatuksen merkitystä. EU:n komission työohjelman konkreettisista aloitteista voidaan mainita esimerkkinä eurooppalainen demokratiakilpi ja AgoraEU-rahoitusohjelmaa, jotka ovat par-haillaan eduskunnan käsittelyssä ja Suomen kannat tukevat medialukutaidon ja riippumattoman journalistisen median tärkeyttä.

Mediakasvatuksen lähtökohdaksi tulee turvallisuus- ja resilienssikulman ohella nostaa jatkovalmistelussa myös muun muassa demokratian ja sanan-vapauden tukeminen. Informaatiolukutaito tulee erikseen mainita niin linjausten visiossa kuin konkreettisissa tavoitteissa. Mediakasvatuksessa on keskeistä oppia tunnistamaan ammattimaisesti tuotettuja journalistisia sisältöjä ja sillä tuetaan kansalaisten valmiuksia analysoida kriittisesti eri tieto-lähteiden luotettavuutta ja erottaa erilaiset sisällöt toisistaan.

Medialukutaidon perustana on hyvä lukutaito ja se tulee näkyä myös kansallisissa linjauksissa. Mediakasvatuksen tärkeyttä tulee erityisesti nostaa esille myös osana koulutuksen ja osaamisen kehittämistä kuten opettajankoulutuksessa ja eri tahojen välisissä yhteistyö- ja kumppanuushankkeissa (esimerkiksi uutismedian ja oppilaitosten kesken).

Median määritelmä on mediakasvatuslinjauksissa kirjoitettu liian laveaksi, minkä seurauksena toimituksellisen median erityisasema jää piiloon. Journalistinen media tulisi kuitenkin saada jatkovalmistelussa osaksi median määritelmää koska on olennaisessa asemassa luotettavan tiedonvälityksen, sivistyksen ja tiedon huoltovarmuuden kannalta.

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

-

Tähtivuori Riikka
Medialiitto ry